

П Р И М Е Р Е Н Т Е С Т

ЗА КОНКУРСНИЯ ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

Вариант 3

1. В коя от подчертаните думи има правописна грешка?

Примамен (А) от романтичната игра на бликащото си, иронично фабулиращо въображение (Б), редом с чудноватите герой (В) на своите романи и разкази Йозеф Рот извая грандиозния, духовит (Г) и паметен образ на своята личност.

2. В кой ред има правописна грешка?

- А) таксувам, буксувам, бесувам
- Б) местност, словесност, опасност
- В) актив, негатив, аперитив
- Г) софиянец, азиятец, марсианец

3. В кое от изреченията НЯМА правописна грешка?

- А) Пътнически влак, пътуващ от Барселона за Милано, се озова ненадейно в швейцарския град Цюрих заради диспечерска грешка.
- Б) Европейският омбудсман призова Европейската комисия да корегира една административна грешка в наредба за риболовните квоти.
- В) Всички икономисти са категорични, че обезценяването на еврото не може да компроментира валутния борд в България.
- Г) Министърът на финансите е уверен, че крайният резултат от решението за професионалните пенсионни фондове ще удовлетвори инвеститорите.

4. Кое от имената е написано правилно?

- А) Карл четвърти
- Б) Робърт Дауни Младши
- В) Ото фон Бисмарк
- Г) Шарл Дьо Гол

5. В кое от изреченията НЯМА пунктуационна грешка?

- А) Много искам да пътувам да посетя различни градове да се запозная с интересни хора.
- Б) Трябва да кажа на приятелите си да престанат да ме одумват зад гърба ми.
- В) Може да покажеш картините си да видим какво и как рисуваш.
- Г) Трябва да живееш разумно днес да не съжаляваш утре!

6. В кое от изреченията има граматична грешка?

- А) Беше ли успешен планът за спасяването на еврото?
- Б) От 1965 г. в Копривщица се провежда националният събор на българското народно творчество.
- В) Колета с поръчаните книги получих миналия месец.
- Г) Скандалният предприемач и общественик Ходорковски беше най-известният затворник в Русия.

7. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Археологическият и Етнографският музеи са най-посещаваните туристически обекти във Варна.
- Б) Прочетохме Наредбата за държавните изисквания за приемане на българските и чуждестранни студенти във висшите училища на Република България.
- В) Подписана е Спогодба между българското и германското правителства за избягване на двойното данъчно облагане.
- Г) Една от най-люксовите и скъпи яхти в света е собственост на кралското семейство на Саудитска Арабия.

8. В кое от изреченията има граматична грешка?

- А) Госпожо, имала ли сте проблеми на работното място?
- Б) Д-р Пенев, Вие ли сте написали тази рецепта?
- В) Господине, Вие сте били виновен за катастрофата.
- Г) Госпожице, Вие сте ме лъгали още от първата ни среща.

9. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Никога няма да забравим учителя, когото всички дълбоко уважавахме.
- Б) Трябва да си купиш здрав велосипед, когото да караш няколко години без ремонт.
- В) На представлението беше и писателят, чийто пиеси са най-посещавани през последните години.
- Г) Трансилвания се управлявала от войводи, един от които бил прословутият Влад Цепеш, по-известен като Дракула.

10. В кое от изреченията НЯМА граматична грешка?

- А) Изключих телевизора, преди да изляза, но връщайки се от работа, той беше включен.
- Б) Церемонията по награждаването на първенците ще се състои в зала „Универсиада“, на която ще бъдат връчени и две специални награди.
- В) Няколко славей огласяха простора с чудните си песни.
- Г) Двама героя загиват в седмия роман за Хари Потър на английската писателка Джоан Роулинг.

11. В кой ред отношението между думите е различно от отношението между думите в другите редове?

- А) букет – цвете
- Б) огън – дим
- В) ято – птица
- Г) клавиатура – клавиш

12. В кой ред отношението между думите е както в двойката думи *vlak – гара*?

- А) самолет – въздух
- Б) автомобил – автомивка
- В) трамвай – депо
- Г) кораб – пристанище

13. В кой ред думите НЕ са синоними?

- А) уповавам се – осланям се
- Б) обвинявам – оневинявам
- В) концентрирам се – съсредоточавам се
- Г) прогнозирам – предвиждам

14. В кой ред думите НЕ са антоними?

- А) безчестен – честен
- Б) безславен – славен
- В) безобиден – обиден
- Г) безкраен – краен

15. В кое от изреченията думата *огън* е употребена с пряко значение?

- А) Саудитската полиция откри огън срещу протестен митинг в източния град Катиф.
- Б) Не позволявайте на децата да палят сами огън в огнището и винаги дръжте наблизко пожарогасител!
- В) Никога не прекъсвам връзките си с хора, с които сме минали през огън и вода.
- Г) Няма огън в очите ни, няма радост в сърцата ни.

● Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 16. до 20. включително).

Едно от първите влияния, които проникват в нашия духовен живот до началото на XIX век, е онова, което иде от малката Дубровнишка република. Дубровник е славянското име на тази република, разположена на източния бряг на Адриатическо море, а на италиански тя се е наричала Рагуза. На Дубровнишката република, тъй славна някога със своята жива търговия, със своята култура и литература, тъй много възпявана и обезсмъртена от мнозина поети, е било съдено да играе важна роля в икономическия и духовния живот на българите през време на робството.

Тази малка република, която през 1587 г. е наброявала около 30 хиляди жители, е създала през XVI и XVII век бележита национална литература и е била в най-живи отношения със западната хуманитарна образованост. Тя е създала не само даровити поети, но и бележити художници, теолози, математици и археолози. Оттам са излезли редица ученици на италианските хуманисти; мнозина от тези ученици са работили като професори не само в Италия, но и в немски и френски университети. В културно отношение Дубровник се е развивал под непосредното влияние на Италия. Италианският ренесанс се е отразил силно както в изкуството, тъй и в литературата на тази република. След падането на Цариград през 1453 г. мнозина бележити учени гърци са намерили убежище в Дубровник и те от своя страна са оказвали известно влияние върху дубровнишката класическа литература. Но въпреки тези външни влияния Дубровник е запазил националната самобитност на своята литература и култура. Дубровнишките поети са писали не само на латински и италиански, но и на родния им хърватски език. В голяма част от техните творения е

отразен народният живот. Изобищо цялата далматинска култура, представител на която се явява Дубровник, е била образувана от взаимодействието на италианския и славянския дух.

Търговските отношения между България и Дубровник датират още от времето на Иван Асен II – първата половина на XIII век. Тия отношения още тогава са били тъй експанзивни, че царят е издал грамота, с която е определил условията на търговията, давал е на дубровчаните големи привилегии и ги е наричал „верни и драги гости на царството ми”. След падането на България търговските отношения с Дубровник се съживяват още повече, а заедно с това се засилват и духовните връзки между двата народа. Будните дубровнишки търговци са били единствена връзка между нашите земи и Западна Европа. Самото турско правителство е отваряло най-широк път за тази търговия, като е съзнавало нейното икономическо значение. Между всички чужденци по онова време само дубровчаните са имали право да търгуват и пътуват свободно из турските владения. Дубровнишките търговци са имали колонии в Русе, Варна, Шумен, София, Провадия, Добрич, Велико Търново, Пловдив и други градове. Дубровчаните са будили тия градове от мъртвило, държали са ги в течение на европейската култура и са носили вести за един съвсем друг живот, чието ехо тъй много е съживявало и ободрявало поробеня народ.

(Боян Пенев, „Дубровник”)

16. Какъв е стилът на текста?

- А) публицистичен
- Б) художествен
- В) официално-делови
- Г) научнопопулярен

17. Кое от следващите твърдения е вярно според текста?

- А) През Ренесанса италиански професори преподават в немски и френски университети.
- Б) Дубровнишката република възниква през XVI-XVII век.
- В) След падането на България под османска власт търговските отношения с Дубровник замират.
- Г) Италианският ренесанс има благотворно влияние върху развитието на изкуството в Дубровник.

18. Кое от следващите твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) Рагуза е славянското название на Дубровнишката република.
- Б) През XV век много гръцки учени се преселват в Дубровник.
- В) Дубровнишките търговци имат свободен достъп до територията на Османската империя.
- Г) В миналото Дубровник е самостоятелна държава.

19. Дубровнишката република играе важна роля в живота на българите до началото на XIX век, защото:

- А) през този период дубровчани са единствените представители на европейската култура, които допринасят за духовното пробуждане на поробените българи;
- Б) поради икономическата изгода дубровнишките търговци се ползват с протекцията както на българските, така и на османските владетели по нашите земи;
- В) поетите на Дубровник създават творби, в които е изобразен животът на народа;
- Г) връзките между България и Дубровник имат шествековна история.

20. Подчертаната дума *колонии* в текста означава:

- А) зависими в политическо и икономическо отношение територии;
- Б) общности, състоящи се предимно от емигранти;
- В) форми на съвместно съжителство на организми;
- Г) административно обособени области.

21. Кой е авторът на поемата „Ралица“?

- А) Иван Вазов
- Б) Пенчо Славейков
- В) Пейо Яворов
- Г) Димчо Дебелянов

22. Кое от твърденията е вярно?

- А) В разказа „Косачи” от Елин Пелин една приказка и една песен помагат на Благолаж да направи своя избор между принудата на битовите реалии и любовта.
- Б) В края на разказа „Серафим” от Йордан Йовков героят остава сам с мъката си по умирация кон.
- В) Чрез образа на Ирина от романа „Тютюн” Димитър Димов изобразява трагедията на личността, която ясно осъзнава гибелта си, но няма духовни сили да я предотврати.
- Г) Образът на Аврам Немтур от „Железният светилник” на Димитър Талев въплъщава мотива за неспокойния творчески дух, неподвластен на патриархалните норми.

23. Кое от твърденията НЕ е вярно?

- А) В стихотворението „До моето първо либе” от Христо Ботев лирическият герой си представя народния бунт като страховита и величествена природна стихия.
- Б) В романа „Под игото” Иван Вазов използва метафорите „лудост” и „пиянство”, за да изобрази неочаквания изблик на смелост и порив към свобода у поробения народ.
- В) Жанровата природа на „Бай Ганьо” от Алеко Константинов обединява елементи и на фейлетона, и на очерка, и на разказа, затова текстът не може да бъде дефиниран еднозначно като литературен вид.
- Г) „Борбата е безмилостно жестока...” е едно от ранните стихотворения на Вапцаров.

24. Каква е художествената функция на *сребърната гора* в стихотворението „Прозорец” от Атанас Далчев?

- А) Представява метафора на илюзорния свят, сред който героите преследват своята мечта.
- Б) Изразява възхищението на поета пред красотата на българските гори през зимата.
- В) Представя алегоричен образ на сребролюбие, разяждащо душата на героя.
- Г) Внушава тъга посредством контраста с пролетното оживление в природата.

25. В кой ред всички тропи и фигури са използвани в подчертания стих?

*Език свещен на моите деди,
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дете ни роди
за радост не – за ядове отровни. (Ив. Вазов)*

- А) сравнение, хипербола, градация
- Б) метонимия, символ, олицетворение
- В) епитет, инверсия, антитеза
- Г) синекдоха, литота, оксиморон